

Ajankohtaista kuntoutuksesta

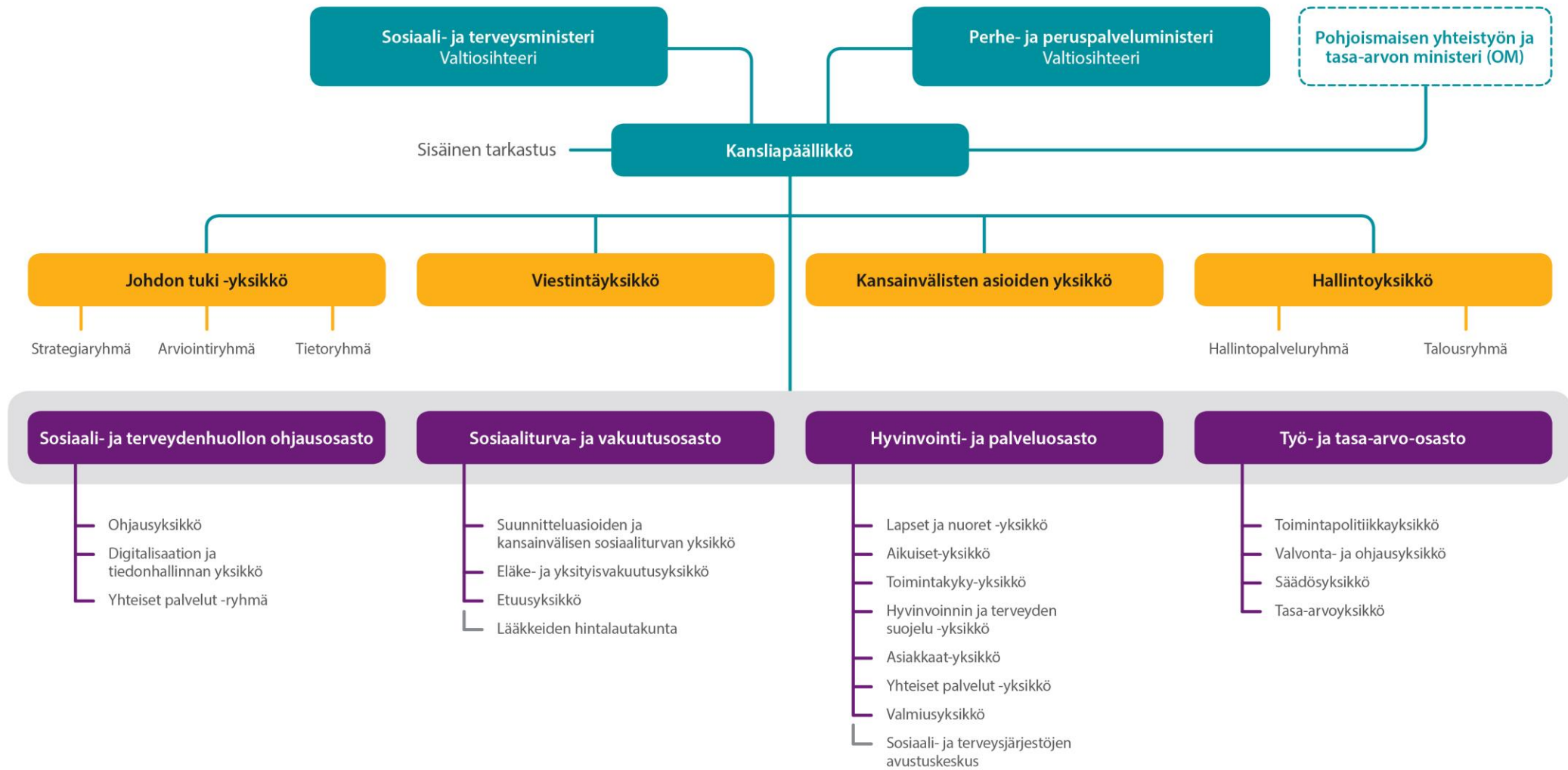
Anne Kanto-Ronkanen

**Erityisasiantuntija, Hyvinvointi- ja palvelut –osasto
Toimintakyky-yksikkö**

14.11.2019

Sosiaali- ja terveysministeriön organisaatio

KUNTOUTUKSEN KEHITTÄMISTÄ OHJAAVAT

Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotukset
kuntoutusjärjestelmän uudistamiseksi

Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2017:41

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160273/RAP2017_41.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Hallitusohjelma: Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti,
taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161662/Osallistava_ja_osaava_Suomi_2019_WEB.pdf?sequence=1&isAllowed=y

KOMITEAN EHDOTUKSET

- Kuntoutuksen yleinen toimintamalli
- Kuntoutuksen yhteiset mittarit, arviointikäytännöt (THL, toimintakyky ja AVH sairastaneiden toimintakyvyn arviointi) sekä indikaattorit
- Tavoitteellisuus
- Hyvä kuntoutuskäytäntö, ICF
- Kuntoutukseen pääsyn edellytysten parantaminen ml erilaiset tuet ja etuudet
- Kuntoutuksen järjestämistä koskevat ehdotukset
- Lainsäädännön uudistamista

Pääministeri Rinteen hallitusohjelma

Kestävän talouden Suomi

**Hiilineutraali ja luonnon
monimuotoisuuden turvaava Suomi**

Suomi kokoaan suurempi maailmalla

Turvallinen oikeusvaltio Suomi

Elinvoimainen Suomi

**Luottamuksen ja tasa-arvoisten
työmarkkinoiden Suomi**

**Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja
mukaan ottava Suomi**

**Osaamisen, sivistyksen ja
innovaatioiden Suomi**

***Suomi 2030 on
sosiaalisesti, ekologisesti
ja taloudellisesti kestävän
kehityksen yhteiskunta.***

**Sosiaali- ja terveydenhuollon
uudistaminen**

Hallitusohjelma 2019-2023

Vaikutuksia STM:n hallinnonalalla:

- Sote-uudistus: peruspalvelujen kehittäminen ja rakenneuudistus
- Iäkkäiden palvelut
- Vammaisten palvelut
- Lasten ja perheiden palvelut
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Asiakasmaksut
- Digitalisaatio, ICT ja tiedolla johtaminen
- Sosiaaliturvan uudistaminen
- Eläkkeet
- Perhevapaa-uudistus
- Kuntoutusasiat
- Mielenterveysasiat
- Lääkeasiat
- Riippuvuuksien, väkivallan ja rikosten ehkäisy
- Tasa-arvoasiat
- Työelämäasiat

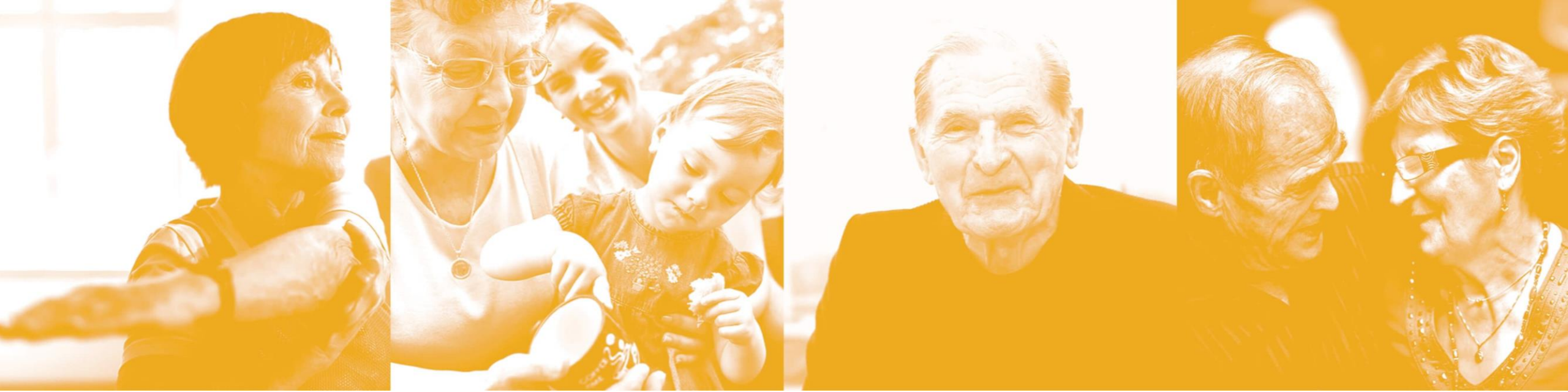
Hallitusohjelma & kuntoutus

Aktiivisilla toimilla kohti korkeaa työllisyyttä Osatyökykyiset ja erityistä tukea tarvitsevat

- Toteutetaan osatyökykyisille suunnattu työkykyohjelma, jolla helpotetaan heidän työllistymistään.
- Osana ohjelmaa käynnistetään kokeiluhankkeet vaikuttavien palveluiden ja toimintamallien käyttöön ottamiseksi. Uudistetaan kuntoutusjärjestelmää kuntoutuskomitean esitysten pohjalta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen parantaminen Palvelujärjestelmän kehittäminen ja käynnistettävät uudistushankkeet

- Kehitetään kuntoutusta lähtökohtana kuntoutuskomitean työ. Tavoitteena ovat saumattomat hoitojärjestelmät ja ihmisen toimintakyvyn parantaminen ja tukeminen.

Peruspalvelujen vahvistaminen sosiaali- ja terveyskeskuksissa

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus - ohjelma

- Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskukset ovat palvelukeskuksia, joita palvelut saa sujuvasti yksilöllisten tarpeiden mukaan.
- Asiakaslähtöisyyttä parannetaan: digi- ja mobiilipalvelut, viikonloppu- ja iltavastaanotot, matalan kynnyksen palvelupisteet
- Sote-ammattilaisten työnjakoa kehitetään, moniammatilliset tiimit palvelevat asiakkaita. Sosiaalihuollon roolia painotetaan.
- Johtamismallit ja näyttöön perustuvat menetelmät tukevat asiakaslähtöisyyttä sekä työntekijöiden kehittymistä ja hyvinvointia.
- Digitalisointi ja erityistason konsultaatiot tukevat yleislääkärin työtä.
- Tutkimus- ja kehittämistoiminta on osa perustyötä.

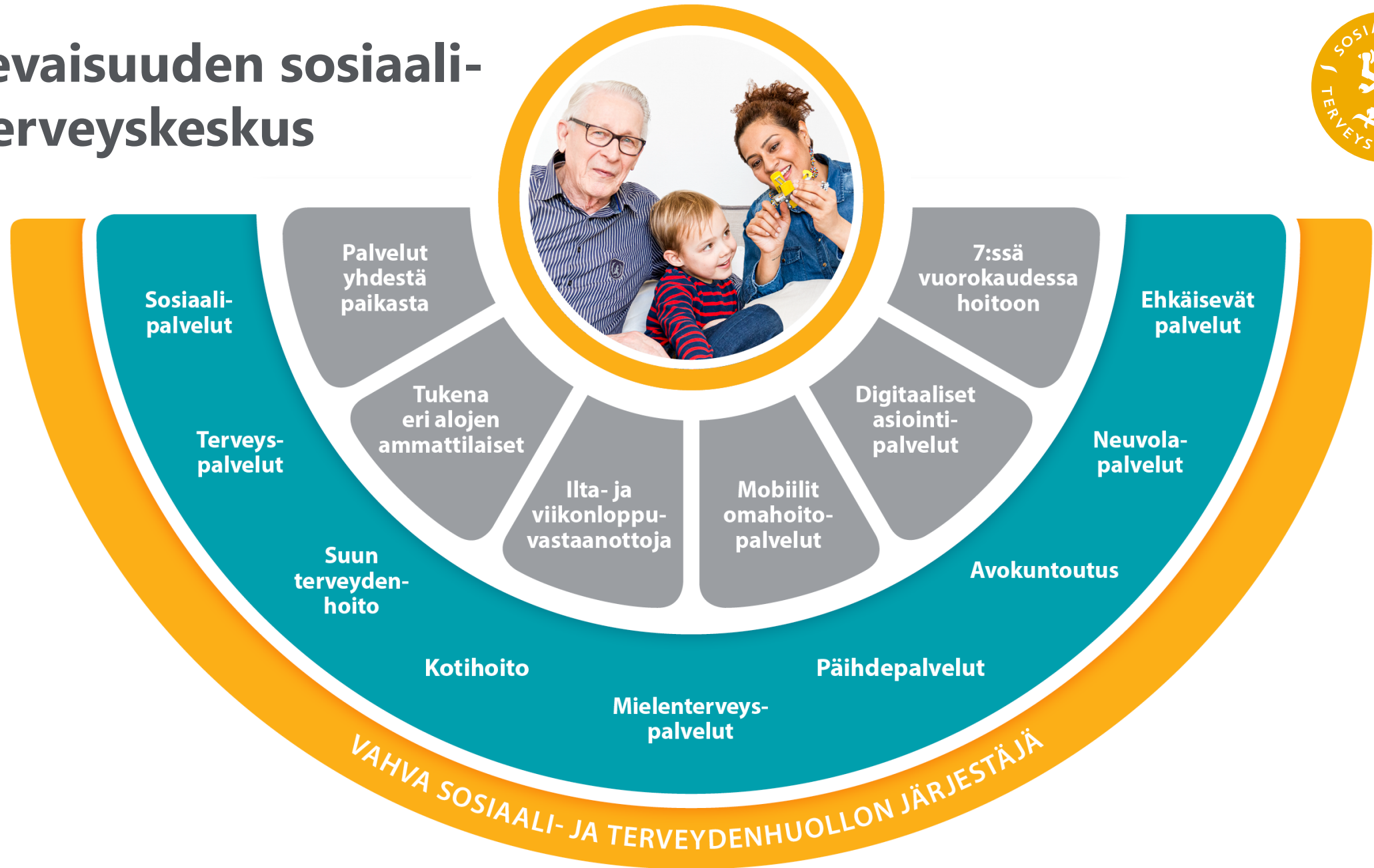

Vahvemmat perustason palvelut

- **Palvelujen saatavuutta parannetaan**
 - Lisätään henkilöstömäärää, uudistetaan toimintatapoja, huomioidaan tuottajakentän monipuolisuus ja lähipalvelut.
- **Hoitotakuuta tiukennetaan**
 - Kiireettömään hoitoon pääsee 7 vuorokaudessa hoidon tarpeen arvioinnista.
- **1 000 yleislääkärinä sosiaali- ja terveyskeskuksiin**
 - 300 lääkäriä pitkään täyttämättöminä olleisiin virkoihin.
 - Tilapäiset vuokralääkäriostot korvataan vakinaisilla lääkäreillä.
- **Painopiste perustasolle ja ennaltaehkäisyyn**
 - Palvelujen painopistettä siirretään erikoissairaanhoidosta perustasolle ja ennaltaehkäisyyn.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus

Yhteentoimivuus

Varmistetaan sote-palvelujen yhteentoimivuus ja liittymäpinnat muihin palveluihin

Kehitetään ja vahvistetaan esimerkiksi:

- laaja-alaiset sosiaali- ja terveyskeskukset + palvelupisteet lähipalveluna
- monialainen yhteistyö yli hallinnon rajojen
 - Sosiaalipalvelut, terveyspalvelut, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kuntoutus, te-palvelut
- erityistason palveluja perustasolla
- moniammatillinen tiimityö
- paljon palveluita tarvitsevien palveluketjut
- yhteentoimivat asiakas- ja potilastietojärjestelmät

TYÖKYVYN TUEN PALVELUT TULEVAISUUDEN SOTE-KESKUKSESSA

STM:n toimenpiteiden tavoitteet:

- Luoda palvelukokonaisuus, jossa tunnistetaan työikäisten työkyvyn ja työllistymisen tuen tarve,
- Lisätä henkilökohtaista tukea työllistymiseen ja työssä pysymiseen,
- Varmistaa, että sosiaaliturvauudistuksessa osatyökykyisten etuudet ja palvelut edistävät työhön siirtymistä ja siellä pysymistä.

STM toteuttaa ohjelmaa neljässä hankkeessa:

Hanke 1. Tuodaan työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sote-keskusta,

Hanke 2. Lisätään tuetun työllistymisen menetelmien käyttöä kaikkein vaikeimmin työllistyvien tukena,

Hanke 3. Vahvistetaan ammattilaisten ja asiantuntijoiden työkykyosaamista ja

Hanke 4. Tehdään arviointitutkimus kokeiluhankkeissa tehtyjen interventtioiden vaikutuksista sekä palvelujen ja etuuksien yhteensovittamisesta.

Työkyvyn tuen palvelut tulevaisuuden sote-keskuksessa

Työkykyohjelmassa rakennetaan työkykyä tukeva palvelukokonaisuus tulevaisuuden sote-keskukseen:

- vaikuttavat työkyvyn arviointikäytännöt ja toimintakykymittarit,
- työkykyä tukevat terveystarkastuskäytännöt,
- aikuissosiaalityön tuki arjen ongelmiin,
- matalan kynnyksen palvelut,
- keskitetty asiakas- ja palveluohjaus (case management),
- toimivat konsultaatiokäytännöt työterveyshuollon ja erikoissairaanhoidon kanssa,
- sujuvat moniammatilliset yhteistyökäytännöt sosiaalihuollon, terveydenhuollon, kuntoutuksen, te-palvelujen, Kelan, järjestöjen ja työpaikkojen välillä.

TYÖKYVYN TUEN PALVELUT TULEVAISUUDEN SOTE-KESKUKSESSA

Työkykyohjelman vastuut, rahoitus ja aikataulu

- Työkykyohjelmaa toteuttavat yhdessä STM ja TEM. THL vastaa TTL:n tuella kansallisesta kehittämisestä, kokeiluhankkeiden koordinaatiosta ja tuesta sekä vaikutusten arvioinnista.
- STM:n budjetti on 14,9 miljoonaa euroa vuosille 2020-2022. Valtionavustushankkeiden rahoitusosuudet tarkentuvat marraskuun loppuun mennessä.
- Hankkeen työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sote-keskusta valtioavustushaku käynnistyy 16.12.2019 samaan aikaan tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden ohjelman kanssa. Tuetun työllistymisen menetelmiin liittyvä valtioavustushaku käynnistyy keväällä 2020.

SOTU UUDISTUS

- Hallitusohjelman mukaan sote-rakennemuutostukseen liittyen valmistellaan erillisenä asiana monikanavarahoituksen purkaminen. Hallitusohjelmassa ei ole tarkempaa kirjausta monikanavarahoituksen purkamisen asiasisällöistä. Monikanavarahoituksen purkamisen valmistelun aikatauluttaminen ja vaiheistaminen on vielä pohdinnassa.

lääkäiden palvelujen uudistaminen

**Vanhuspalvelujen
järjestäminen ja hankinta -
koulutustilaisuus**

**THL,
Helsinki
19.11.2019**

HALLITUSOHJELMA: OIKEUDENMUKAINEN, YHDENVERTAINEN JA MUKAAN OTTAVA SUOMI

Tavoite:

Ikäystävällisyyden edistäminen

Keinot:

Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistaminen
Palvelujen parantaminen

HYVINVOINNIN JA TOIMINTAKYVYN VAHVISTAMINEN

- Laaditaan poikkihallinnollinen ikäohjelma
- Kehitetään elämäntapaohjausta, neuvontaa ja tukea sekä toteutetaan kohdennettuja hyvinvointitarkastuksia ja kehitetään palveluneuvontaa
- Nostetaan muistisairauksien ennaltaehkäisy muiden sairauksien rinnalle
- Iäkkäiden hyvän ravitsemuksen tukeminen ja turvaaminen
- Perustetaan vanhusasiavaltuutetun tehtävä ja toimisto -> OM
- Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma - > YM

Uudistus tehdään kahdessa vaiheessa

1. VAIHE

- Henkilöstömitoitus
- Toimintakyvyn/hoitoisuuden arvioinnin ja seurannan kansallinen mittaristo
- Asteittainen voimaantulo

2. VAIHE

- Muut tarvittavat muutokset lakiin
 - Kotihoidon henkilöstön riittävyys
 - Pällekkäisyydet sosiaalihuoltolain kanssa
 - Henkilöstön mitoituksen toteutumisen ympärivuorokautisissa yksiköissä ja kotihoidon riittävyyden toteutumisen seuranta

Henkilöstö 20 §

Ehdotetut uudet 2-4 momentit

- Toteutuneen henkilöstömitoituksen pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon toimintayksikössä on oltava vähintään 0,7 työntekijää asiakasta kohti.
- Henkilöstömitoitukseen lasketaan mukaan välittömään asiakastyöhön osallistuva henkilöstö, jolla turvataan iäkkään henkilön palvelut sosiaalihuoltolain 21 §:n 4 ja 5 momentin sekä 22 §:n 2 momentin mukaisesti. Mitoitus lasketaan Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen määrittämän laskukaavan mukaisesti.
- Poiketen siitä, mitä 2 momentissa säädetään, toteutunut henkilöstömitoitus 2 momentissa tarkoitetuissa toimintayksiköissä voi alittaa 0,7 mitoituksen asiakasta kohti edellyttäen, että toimintayksikössä annettava hoito ja huolenpito vastaa yksikössä olevien iäkkäiden henkilöiden määrää ja heidän toimintakykynsä edellyttämää palvelutarvetta sekä turvaa heille laadukkaat palvelut 1 momentin mukaisesti. Mitoituksen on kuitenkin oltava vähintään 0,5 työntekijää asiakasta kohti. -> voimassa siirtymäaikana 1.4.2023 saakka

Mitoitukseen lasketaan välittömään asiakastyöhön osallistuvat työntekijät

- sairaan- ja terveydenhoitajat
- geronomit
- fysio- ja toimintaterapeutit
- kuntoutuksen ohjaajat
- lähi- ja perushoitajat
- sosiaalialan ohjaajat ja kasvattajat
- sosionomi AMK:t
- kotiavustajat ja kodinhoitajat
- hoiva-avustajat
- hoitoapulaiset
- viriketoiminnan ohjaajat ja muut vastaavat asiakkaan sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitoon osallistuvat työntekijät sekä
- toimintayksiköiden vastuuhenkilöt kuten osastonhoitajat.

Mitoitukseen laskettava henkilöstö

Mitoitusta arvioitaisiin seuraavin rajauksin:

- toimintayksiköiden vastuuhenkilöt siltä osin, kun he osallistuvat välittömään asiakastyöhön
- fysio- ja toimintaterapeutit sillä osuudella, kun he osallistuvat välittömään asiakastyöhön toimintayksikössä; eivät voi olla yksin työvuorossa
- hoiva-avustajakoulutuksen saaneet eivät voi olla yksin työvuorossa
- hoitoapulaiset siltä osin, kun he osallistuvat välittömään asiakastyöhön; eivät voi olla yksin työvuorossa
- viriketoiminnan ohjaajat ja muut vastaavat asiakkaan sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitoon osallistuvat ammattilaiset siltä osin, kun he osallistuvat välittömään asiakastyöhön toimintayksikössä; eivät voi olla yksin työvuorossa
- opiskelijat voidaan laskea mukaan mitoitukseen, kun he ovat työsopimussuhteessa toimintayksikköön ja kun heillä on opintojen kautta hankittu riittävä osaaminen

Lääkinnällisen kuntouksen apuvälineiden luovutusperusteet

Valtakunnallisen lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet
Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 35/2018

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161068/rap%2035_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y

09 33 Peseytymis-, suihku- ja kylpyvälineet

Tämän luokan apuvälineillä pyritään vaikuttamaan asiakkaan omatoimisuuden ja toimintakyvyn ylläpitämiseen ja lisäämiseen peseytymistilanteissa.

Erilaisia peseytymis-, suihku- ja kylpytuoleja ja tukia luovutetaan lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä apuvälinealan asiantuntijan tekemään tarvearvioinnin perusteella silloin, kun peseytyminen ilman kyseisiä apuvälineitä ei asiakkaan sairauden tai vamman myötä heikentyneen toimintakyvyn vuoksi onnistu omatoimisesti tai ole turvallista ilman apuvälineitä. Kylpy ja suihkuvälineitä voidaan luovuttaa myös helpottamaan avustettua peseytymistä ja mahdollistamaan kotona selviytyminen. Tähän luokkaan kuuluvia perhe-elämään liittyviä apuvälineitä voidaan luovuttaa myös asiakkaalle, jonka toimintakyky on alentunut ja joka tarvitsee mahdollistamaan esim. omatoimisen lapsen pesemisen ja hoitamisen.

KUNTOUTUS

- Katsotaan mitä kuntoutuksen uudistamiskomitean esityksiä voidaan edistää
- Kuntoutuskoordinaattori aloittaa lähiaikoina sosiaaliturva- ja vakuutusosastolla, haku on päättynyt ja valintaprosessi käynnissä.

stm.fi